

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТА
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ ЖУРНАЛ «ОХОРОНА ПРАЦІ»

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ СИСТЕМ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ, ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Матеріали
XI Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції

16-17 квітня 2026 року

Полтава 2026

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТА
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ ЖУРНАЛ «ОХОРОНА ПРАЦІ»

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ СИСТЕМ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ, ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Матеріали

XI Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції

16-17 квітня 2026 року

Полтава 2026

УДК 351.78:355.58:347.77/.78:001.895

I 66

Інноваційні аспекти систем безпеки праці, цивільного захисту та захисту інтелектуальної власності: матеріали XI Всеукр. наук.-практ. інтернет-конференції (Полтава, 16-17 квітня 2026 р.) / ПДАУ: ред. кол. О. І. Біловод, Д. Л. Матвійчук, В. М. Заплатинський, С. В. Попов [та ін.]. Полтава: ПДАУ, 2026. 223 с.

Конференція проведена за підтримки Міністерства освіти і науки України та зареєстрована в ДУ «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації» (УкрІНТЕІ) за № 229 від 31 січня 2026 р.

У збірці представлено матеріали XI Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції за результатами досліджень інноваційних аспектів систем безпеки життя та охорони праці, цивільного захисту та захисту інтелектуальної власності.

Матеріали тез призначені для наукових співробітників, науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти усіх рівнів підготовки, керівників та фахівців підприємств.

Відповідальність за зміст матеріалів, достовірність наведених даних, а також дотримання принципів академічної доброчесності покладається на авторів. Матеріали подано в авторській редакції.

Редакційна колегія: *Біловод О. І.*, декан інженерно-технологічного факультету, к.т.н., доцент, Полтавський державний аграрний університет; *Матвійчук Д. Л.*, головний редактор науково-виробничого журналу «Охорона праці»; *Заплатинський В. М.*, к.с.-г.н., доцент, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, Президент Академії безпеки та основи здоров'я; *Попов С. В.*, завідувач кафедри механічної та електричної інженерії, к.т.н., доцент, с.н.с., Полтавський державний аграрний університет; *Жидецький В. Ц.*, к.т.н., доцент, Національний університет «Львівська політехніка»; *Марич В. М.*, к.т.н., доцент, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності; *Лях І. М.*, д.т.н., доцент, ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; *Опара Н. М.*, к.с.-г.н., доцент, Полтавський державний аграрний університет; *Дудник В. В.*, к.т.н., доцент, Полтавський державний аграрний університет; *Попович Н. М.*, к.т.н., доцент, Полтавський державний аграрний університет; *Дрожчана О. У.*, старший викладач, Полтавський державний аграрний університет.

© Автори тез, включені до збірника, 2026

© Полтавський державний аграрний університет, 2026

<i>Біда С. В., Зоценко І. М.</i> АЛЬТЕРНАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА БЕТОННИХ СУМІШЕЙ З ТОЧКИ ЗОРУ ЕКОЛОГІЧНОСТІ	146
<i>Бисов А. С., Огородник І. В., Онищук О. Р.</i> КОНТАМІНАЦІЯ ҐРУНТІВ НА ТЕРИТОРІЯХ ВНАСЛІДОК ВЕДЕННЯ БОЙОВИХ ДІЙ	149
<i>Бондар Л. В., Гура А. Т.</i> ПРИНЦИПИ ЕКОЛОГІЧНОЇ АРХІТЕКТУРИ У СУЧАСНОМУ БУДІВНИЦТВІ	152
<i>Марініч Л. Г.</i> ВПЛИВ БАГАТОРІЧНИХ ЗЛАКОВИХ ТРАВ НА СТАБІЛІЗАЦІЮ ЕКОСИСТЕМ І ЕКОЛОГІЧНУ БЕЗПЕКУ ТЕРИТОРІЙ	154
<i>Шакалій С. М.</i> ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ЗА ВИРОЩУВАННЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ	156

СЕКЦІЯ «ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ»

<i>Басова Ю. О., Левченко Ю. В., Силка Ю. О.</i> ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ БРЕНДУ ЗАКЛАДІВ ГОСТИННОСТІ	159
<i>Басова Ю. О., Колесніченко А. А.</i> СУЧАСНИЙ СТАН ВІДКРИТИХ ПАТЕНТНО-ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ У НАУКОВІЙ І ІННОВАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	161
<i>Іванов О. М.</i> ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ АНАЛІЗУ ПАТЕНТНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ	164
<i>Хрідочкін А. В.</i> РОЗПОДІЛ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ СТОРІН ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ (КОНТРАКТУ) ЩОДО СЛУЖБОВОГО ТВОРУ	167

СЕКЦІЯ «БЕЗПЕКА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ»

<i>Басова Ю. О., Гак В. М., Каплунов В. О.</i> АНАЛІЗ ТИПОВИХ ПОМИЛОК ПРИ МОНТАЖІ ЕЛЕКТРОПРОВІДКИ У ГОФРОВАНИХ ТРУБАХ ЯК ЧИННИК ТЕХНОГЕННОЇ БЕЗПЕКИ	170
---	-----

УДК 633.11.324:631.95

ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ЗА ВИРОЩУВАННЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ

*Шакалій С. М., кандидат сільськогосподарських наук, доцент,
доцент кафедри рослинництва
Полтавський державний аграрний університет
м. Полтава*

Екологічна безпека вирощування пшениці озимої базується на переході від інтенсивних хімізованих методів до сталих, екологічно безпечних систем. Це передбачає раціональне внесення добрив, використання оригінальних засобів захисту, дотримання сівозмін для збереження родючості ґрунту, а також суворий контроль за вмістом нітратів, важких металів та залишків пестицидів у зерні.

Одним із шляхів вирішення питання скорочення посівних площ зернових культур є покращення і вдосконалення технології вирощування, що сприятиме формуванню продуктивності та розкриттю генетичного потенціалу сортів як вітчизняного, так і закордонного селекційних центрів та забезпечить екологічну безпеку для навколишнього середовища [1].

Важливим елементом технологій вирощування зернових культур є вдала оптимізація системи живлення рослин протягом вегетаційного періоду з огляду на забезпеченість ґрунту поживними макро- та мікроелементами. Досягнення високого рівня продуктивності пшениці озимої можливе шляхом упровадження в технологію вирощування препаратів природного та синтетичного спектру, що здатні підвищувати адаптивні властивості рослин до умов середовища, стимулювати процеси росту, розвитку, живлення і засвоєння елементів з ґрунту.

Основні складові екологічної безпеки:

- Раціональне використання добрив:
 - Застосування збалансованих доз мінеральних макро- (NPK) та мікроелементів для запобігання деградації ґрунту.
 - Впровадження біологізованих систем удобрення, що сприяють кращому засвоєнню поживних речовин та зменшують ризик вимивання нітратів.
- Екологізація захисту рослин:
 - Використання інтегрованих систем захисту від шкідників, хвороб та бур'янів, що дозволяє зменшити пестицидне навантаження.

- Чергування діючих речовин гербіцидів та фунгіцидів для запобігання резистентності шкідливих організмів.
- Дотримання сівозмін - вирощування пшениці після кращих попередників (наприклад, бобових або сидеральних культур) покращує екологічний стан ґрунту та підвищує якість зерна.
- Обмеження повторних посівів пшениці на одному місці для зменшення накопичення ґрунтових патогенів.
- Контроль якості продукції – моніторинг вмісту важких металів, пестицидів, нітратів та радіонуклідів у зібраному врожаї.
- Оцінка екотоксикологічного стану агроценозів для підтвердження безпечності зерна.
- Ресурсоощадні технології – впровадження диференційованого обробітку ґрунту та комплексної механізації для збереження його структури та вологи [2].

Переваги екологічного підходу.

Використання екологічного підходу у вирощуванні пшениці озимої – це не лише турбота про природу, а й конкретна економічна вигода в довгостроковій перспективі.

Основні переваги:

- Збереження родючості ґрунту – завдяки правильним сівозмінам та використанню сидератів підтримується рівень гумусу, покращується структура ґрунту та його здатність утримувати вологу.
- Висока якість та безпечність зерна – мінімальний вміст залишків пестицидів, нітратів та важких металів робить таку продукцію конкурентоспроможною на міжнародних ринках (особливо в ЄС).
- Зниження собівартості – оптимізація використання мінеральних добрив та заміна дорогих хімікатів біологічними методами захисту дозволяє зменшити витрати на гектар.
- Стійкість агроєкосистеми – збереження корисних комах (ентомофагів) та мікрофлори ґрунту допомагає системі саморегулюватися, що знижує ризик раптових спалахів хвороб.
- Екологічний імідж – підприємства, що дотримуються еко-стандартів, мають кращий доступ до «зелених» кредитів та державних субсидій.

Для сучасного агробізнесу екологічний імідж – це не просто «красива картинка», а реальний фінансовий та репутаційний інструмент.

Вихід на преміальні ринки: продукція з сертифікатами (наприклад, *Organic Standard* або *Global G.A.P.*) коштує дорожче та легше проходить митний контроль у країнах ЄС, де вимоги до екологічності критично високі.

Доступ до «зеленого» фінансування – міжнародні банки (ЄБРР, Світовий банк) та державні програми частіше надають пільгові кредити та гранти

господарствам, які впроваджують еко-технології (Mini-till, No-till, точне землеробство).

Лояльність громади – зменшення використання авіаобприскування та перехід на безпечніші препарати знімає конфлікти з бджолярами та місцевими мешканцями, що важливо для оренди паїв.

Інвестиційна привабливість – компанії з високим показником ESG (Environment, Social, Governance) вище оцінюються інвесторами та партнерами.

Маркетингова перевага – Можливість брендувати продукцію як «вирощену з турботою про землю», що підвищує довіру кінцевого споживача.

Впровадження екологічного підходу при вирощуванні озимої пшениці дозволяє трансформувати господарство з виснажливої моделі в сталу та прибуткову систему.

Головні висновки:

1. Економічна стійкість: хоча перехідний період може потребувати корекції технологій, у довгостроковій перспективі знижуються витрати на «хімію» та відновлення деградованих ґрунтів.

2. Якість як пріоритет: екологічно вирощене зерно має вищу харчову цінність (білок, клейковина) та мінімальні ризики залишків токсикантів, що є ключовою вимогою експорту.

3. Збереження ресурсів: раціональне використання добрив (NPK) та засобів захисту запобігає забрудненню підземних вод та деградації гумусу, що є запорукою врожаїв майбутніх років.

4. Ринкові переваги: екологічний імідж та відповідна сертифікація відкривають двері до преміальних ринків ЄС та «зелених» кредитних ліній.

Екологізація – це не відмова від інтенсивності, а перехід до розумного агроменеджменту, де кожен крок обґрунтований біологічно та економічно.

Список використаних джерел

1. Шакалій С. М., Барабаш В. Актуальні проблеми у формуванні якості зерна пшениці в умовах сьогодення. Урожайність та якість продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування, присвячена пам'яті професора Г. П. Жемели: матер. міжнар. наук. - практич. інтернет-конф. (м. Полтава, 30 вересня 2025 р.). Полтава: ПДАУ, 2025 р. С. 18-19. ISBN 978-617-8466-56-5 <https://dspace.pdau.edu.ua/handle/123456789/19551>

2. Шакалій С. М., Баган А. В., Єщенко В. М., Сенчук Т. Ю. Ефективність елементів біологізації технології вирощування пшениці озимої в Лісостеповій зоні України. Таврійський науковий вісник, 2020. С. 174-180.